

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan toimintasuunnitelma vuodelle 2023

Varhaiskasvatus

Kunnallista varhaiskasvatusta järjestetään Haapavedellä Ahjolan, Onnimannin, Pikku-Martan, Vienolan ja Laitakallion päiväkodeissa, Minttulan ryhmpäperhepäiväkodissa sekä perhepäivähoidossa. 1.8.2021 alkaneen kaksivuotisen esiopetuskokeilun myötä myös Haapaveden opiston tiloissa järjestetään Ahjolan päiväkodin alaisuudessa toimivaa täydentävää varhaiskasvatusta.

Onnimannin Ketunleipien sekä Metsätähtien ryhmät on keskitetty vuorohoitoa tarvitsevien lasten varhaiskasvatusryhmiksi. Vuorohoidon kysyntä lisääntyy edelleen työpaikkojen (esim. kaupan alan) laajentuneiden työaikojen vuoksi.

Tällä hetkellä varhaiskasvatuksen tiloina on paljon pieniä erillisiä yksiköitä. Jotta varhaiskasvatusta voitaisiin järjestää tarkoituksenmukaisesti ja lapsen etu huomioiden, on ehkä tarpeellista miettiä tilakysymyksiä uudelleen. Pohdittavaksi on otettava esimerkiksi vuokrapäiväkoti tai pysyvä yksikkö useammalle lapsiryhmälle.

Varhaiskasvatuksessa on otettu käyttöön syksyllä 2018 ja keväällä 2019 päivitetty varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Keväällä 2022 valtakunnallisia varhaiskasvatussuunnitelman perusteita päivitettiin lähinnä lapsen tukeen liittyvissä asioissa, siten että päivitetty varhaiskasvatussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2022. Tämän johdosta myös Haapaveden varhaiskasvatussuunnitelmaa päivitettiin kevään 2022 aikana.

Varhaiskasvatuksen kysyntä on kasvanut mm. v.2018 voimaan tulleen asiakasmaksujen alentamisen sekä vanhempien työllistymisen tai opiskelun vuoksi. 1.8.2020 voimaan tullut varhaiskasvatuslain muutos lisää varhaiskasvatuksen subjektiivisen oikeuden laajentumisen myötä hyvin todennäköisesti edelleen varhaiskasvatuksen kysyntää. Samassa yhteydessä on pienennetty päiväkotien 3-6-vuotiaiden lasten ryhmäkokoja laskennallisesti kolmella paikalla/ryhmä (suhdeluku on 1/7). Paikkojen vähennys ryhmissä luo haastetta hoitopaikkojen riittävydestä kysyntää vastaavaksi. 1.8.2021 alkaen korotettiin varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen tuloarvoja 30 %. Tämän johdosta perheiden varhaiskasvatusmaksut pienenevät samassa suhteessa ja sen myötä niiden lasten määrä, joille varhaiskasvatus on maksutonta, on kasvanut.

Yhteistyötä perheiden, esi- ja perusopetuksen, sosiaali- ja terveystieteiden sekä eri asiantuntijoiden kanssa tehostetaan. Varhaiserityiskasvatusta kehitetään, jotta kaikille tukea tarvitseville lapsille voitaisiin tarjota heidän tarpeidensa mukaista kehityksen tukea jo varhaisessa vaiheessa ja samalla vahvistaa heidän oppimisensa taitoja jo ennen koulun aloittamista. Varhaiserityiskasvatuksen osalta kolmitasoisen tuen käyttöä on kehitetty päivitetyn varhaiskasvatussuunnitelman mukaiseksi sekä yhteistyötä esi- ja alkuopetuksen kanssa jatketaan ja tehostetaan.

Kaupunki on saanut tukea mm. koronan aiheuttamien ongelmien lieventämiseksi varhaiskasvatuksessa. Tuen avulla voidaan lisätä erityistä ja muuta tukea lapsiryhmissä. Tukea on saatu myös kolmitasoisen tuen jalkauttamiseen sekä henkilöstölle että johdolle. Lisäksi tukea on myönnetty myös varhaiskasvatuksen digihankkeen kehittämiseen ja toteuttamiseen. Digihankkeen avulla kehitetään henkilöstön digivalmiuksia.

Viime vuosina kunnallisten perhepäivähoitajien määrä on vähentynyt huomattavasti. Tavoitteena on saada perhepäivähoitoon uusia työntekijöitä, jotta perheille voidaan tarjota tarvittavissa määrin perhepäivähoitoa. Kaupunki on tukenut perhepäivähoitajien rekrytointia 1.8.2022 alkaen perhepäivähoitajien palkkauksen kaksivuotisella kokeilulla. Myös perhepäivähoitajien koulutusta kehitetään yhdessä Haapaveden opiston kanssa.

Haapaveden kaupunki tukee lapsiperheitä palvelusetelin, kotihoidontuen sekä yksityisen hoidon tuen kuntalisän avulla. Yksityinen päiväkotitoisto tarjoaa varhaiskasvatuspalveluja noin 40-60:lle lapselle. Perheet voivat myös palkata hoitajan omaan kotiinsa yksityiseksi perhepäivähoitajaksi. Syntyvyyden voimakas väheneminen, mutta toisaalta hoitoon tulevien lasten määrän suhteellinen kasvu asettavat haasteita tarvittavien hoitopaikkojen määrän ennakoinnille.

Esiopetus ja aamu- ja iltapäiväkerhotoiminta (APIP-toiminta)

Lapsen on osallistuttava vuoden kestävään esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna. Vastuu lapsen osallistumisesta on huoltajalla.

Esiopetuksen opetusryhmät muodostetaan kasvatus- ja koulutuslautakunnan määräämän tuntikehyksen ja talousarvion perusteella. Esiopetusta annetaan päiväkodeissa sekä kouluilla. Päivähoitoa tarvitsevat ovat esiopetuksessa pääsääntöisesti päiväkodeissa. Koulujen esiopetusryhmien sijoittaminen riippuu esiopetukseen ilmoittautuneiden määrästä ja sijoittumisesta. Ryhmäkoko on minimissään 8 oppilasta, tavallisimmin 12 – 14.

Haapavesi on mukana opetus- ja kulttuuriministeriön kaksivuotisen esiopetuksen kokeilussa. Kokeilu kattaa lukuvuodet 2021-2024. Ensimmäinen kokeilyryhmä aloitti 1.8.2021 ja toinen 5-vuotiaiden ryhmä 1.8.2022. Kokeilussa on mukana lapsia Onnimannin, Ahjolan ja Taikapuiston päiväkodeissa. Koska kokeilun lapsille on tarjottava päivän yhteydessä myös täydentävään varhaiskasvatukseen, ei kokeiluesikoulua voida pitää kouluilla. Tämän vuoksi esikouluryhmien painopiste on siirtynyt kouluilta päiväkodeihin.

Iltapäivätoimintaa on tarpeen lisääntymisen myötä järjestetty syksystä 2021 lähtien Mäkirinteen koulun lisäksi myös Hyttikallion koululla. Vammaispalvelulain muutoksen myötä myös 3-9 -luokkalaisten iltapäivätoiminta siirtyy vuoden alusta perusopetuslain mukaan järjestettäväksi ja siten se ei kuulu hyvinvointialueen mukaisiin toimintoihin. 3-9 -luokkalaisten iltapäivätoimintaa jatketaan entiseen tapaan Hyttikallion koulun yhteydessä toimivassa Tuuliviirin toimipisteessä.

Perusopetus

Kaupunginvaltuusto teki toukokuussa 2020 kouluverkkoon pitkällä tähtäimellä vaikuttavan linjauksen. Sen mukaisesti koulu lakkautetaan, kun sen oppilasmäärä putoaa toteuman ja ennusteen mukaan alle 40 oppilaan kahtena peräkkäisenä vuonna. Joulukuun 2020 päätöksen mukaisesti Vatjusjärven koulu lakkautettiin 1.8.2021. Vuonna 2023 ei edellä mainitun periaatteen mukaan tule lakkaamaan yhtään koulua.

Uusi yläkoulu/lukio on otettu käyttöön vuonna 2022. Uuden koulun tilat on suunniteltu siten että siellä voidaan hyödyntää sekä yläkoulun että lukion tiloja ja henkilökuntaa parhaalla mahdollisella tavalla. Tilat ovat käytössä mahdollisimman paljon myös iltaisin ja viikonloppuisin. Uusissa tiloissa voidaan hyödyntää uuden opetussuunnitelman ajatuksia täysipainoisesti.

Opetusryhmien koot ratkaistaan koululautakunnan tekemässä tuntikehyspäätöksessä. Tuntikehyspäätös seuraavaa lukuvuotta varten tehdään kevätlukukauden aikana. Tuntikehystä (opetus- sekä tukiovetus- ja muut tunnit) ratkaistessaan koululautakunta ottaa huomioon koulujen opetusryhmien kokoon vaikuttavina oppilasmäärät, oppilasaineksen sekä kaupungin taloustilanteen. Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti syksyllä 2022 säästötoimista vuodelle 2023, jotka koskevat myös tuntikehystä.

Haapaveden kaupunki on saanut opetushallitukselta koronan aiheuttamien ongelmien lieventämiseen sekä ns. tasa-arvoavustusta esi- ja perusopetukseen yhteensä noin 148 000 euroa. Näillä avustuksilla on palkattu sekä opetus- että ohjaushenkilöstöä sekä lisätty tukiovetusta.

Nuorisotoimen ja koulutoimen yhteisellä hankkeella on saatu aluehallintovirastolta rahoitus koulunuorisotyöntekijän palkkaamiseen. Koulunuorisotyöntekijä tulee toimimaan keskustan peruskouluissa ja lukiossa hankerahalla vuosina 2023-2024. Koulunuorisotyöntekijän ensisijainen tehtävä on pyrkiä koululaisten ongelmien kartoittamiseen ja syrjäytymisen ehkäisemiseen.

Opettajien ja koulunkäynninohjaajien yhteistyötä tehostetaan antamalla siihen lisää valmiuksia koulutuksen avulla. Koulunkäynninohjaajien käytön tehostamista pienryhmissä ja yleisopetuksen ryhmissä jatketaan.

Digitutortoimintaa jatketaan vuonna 2023 kahden tutorin voimin kaupungin omana toimintana. Tutoreita tarvitaan edelleen uuden opetussuunnitelman mukaisten digitaalisten valmiuksien kehittämiseen. Tavoitteena on jalkauttaa uuden opetussuunnitelman käytäntöjä opettajien ja oppilaiden pariin.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on asettanut työryhmän selvittämään erityisopetuksen toimintoja. Työryhmän tulokset selvitetään lautakunnalle ja tehdään tarvittavat toimenpiteet erityisopetuksen kehittämiseksi.

Lukiokoulutus

eLukion toiminta päättyy lukuvuoden 2022-23 jälkeen Oulun kaupungin toimesta. Aikuislukio-opiskelua ei tämän jälkeen voi toteuttaa Haapaveden lukiossa. Yhteistyö kuitenkin jatkuu eLukion pääkoulun eli Oulun aikuislukion kanssa. Haapaveden lukio voi hankkia opetusta harvinaisissa vieraisissa kielissä aikuislukiolta. Myös tutkintotavoitteinen aikuislukio-opetus järjestetään jatkossa aikuislukion kautta.

Lukion koulutus pidetään korkeatasoisena ja markkinointia tehostetaan. Lukio tulee jatkossa painottumaan taidelukioksi. Taiteenaloista ovat mukana musiikki, kuvataide, teatteri, tanssi ja kirjallisuus. Tarjonta pyritään pitämään mahdollisimman monipuolisena mm. musiikkilajien suhteen. Markkinoinnissa hyödynnetään uutta koulurakennusta.

Lukion toiminnan turvaaminen on tärkeää myös yläasteelle ja lukioon pätevän opettajakunnan turvaamisena, koska kouluilla on lukuisia yhteisiä opettajia. Haapaveden lukion opetustarjonta sekä opetuksen laatu pidetään kilpailukykyisenä alueen muihin lukioihin verrattuna. Kaksoistutkintojen suorittajien määrää pyritään lisäämään oppilaitosten yhteistyötä tehostamalla ja korkeakouluopintojen tarjoamista monimuoto-opintoina jatketaan.

Lukiossa jatketaan korkeakoulu-yhteistyötä opetussuunnitelman mukaisesti. Yhteistyötä tehdään erityisesti Oulun yliopiston kanssa, mutta myös muiden yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa.

Opiskelijavierailuja korkeakouluihin ja opiskelijaesittelyjä lisätään. Lukion opiskelijoilla on mahdollista suorittaa ammattikorkeakouluopintoja verkossa Centrian kautta. Lukio on mukana myös Oulun seudun ammattikorkeakoulun OAMK Highway -hankkeessa, jonka kautta opiskelijalla on mahdollisuus jo lukioaikana varmistaa opiskelupaikka OAMK:n teknillisillä aloilla. Alueen ESR-hankkeelle Uuden osaamisen lukio tultaneen hakemaan jatkoa. Hankkeessa on lisätty lukioiden työelämä- ja yritysysteistyötä sekä korkeakouluyhteistyötä.

Lukion uusi opetussuunnitelma on otettu käyttöön aloittavien opiskelijoiden osalta 1.8.2021. Opetussuunnitelmassa korostetaan oppiaineiden välistä yhteistyötä. Oppiaineiden kurssit ovat muuttuneet moduleiksi, joista voidaan kasata oppiaineille yhteisiä opintojaksoja. Uudessa opetussuunnitelmassa korostuvat myös opinto-ohjauksen lisääminen sekä korkeakoulu- ja työelämäyhteistyö. Lukio on mukana Uuden osaamisen lukio -hankkeessa, jossa pyritään kehittämään nimenomaan näitä osa-alueita. Hanke on kaksivuotinen ESR-hanke.

Uuden oppivelvollisuuslain mukaan oppivelvollisuusikä nousi 18 vuoteen. Oppivelvollisuusiän noston myötä syksyllä 2021 ja sen jälkeen lukion aloittavien oppimateriaalit ja tietokoneet ovat tulleet koulutuksen järjestäjän kustannettaviksi. Yli 7 kilometrin mittaiset koulumatkat ovat opiskelijalle maksuttomia.

Lukiossa aloitettiin syksyllä 2020 liikkuva opiskelu -toiminta, jolla pyritään aktivoimaan opiskelijoiden liikkumista koulupäivän aikana. Toimintaa jatketaan vuonna 2023.

Kansainvälinen toiminta on yksi lukion painopisteistä. Toisen vuosikurssin opiskelijat tekevät opintoretken ulkomaille keväisin. Tammikuussa 2023 toteutetaan lisäksi ERASMUS-hankkeen vaihto Saksaan.

Kumppanuuskampus

Haapaveden lukio, Haapaveden opisto, Jokihelmen opisto ja Jokilaaksojen musiikkiopisto ovat muodostaneet vuonna 2015 Kumppanuuskampuksen. Tarkoituksena on lisätä oppilaitosten toiminnallista yhteistyötä ja sitä kautta lisätä Haapaveden ja alueen vetovoimaisuutta koulutuksen saralla. Opetus- ja kulttuuriministeriö tuki kampuksen liikkeellelähtöä erityisavustuksella. Kumppanuuskampuksen tavoitteita ovat:

1. Uuden joustavan, tehokkaan ja taloudellisen koulutus- ja oppimiskulttuurin kehittäminen
2. Oppilaitosrajat ylittävän yhteistyön ja kumppanuuden kehittäminen
3. Elinikäisen oppimisen avaintaitojen tukeminen
4. Taloudellinen tehokkuus, hyöty, joka syntyy em. tavoitteiden toteuduttua

Kampustoiminta on ollut useita vuosia lähes jäissä koronan vuoksi, mutta sitä pyritään tehostamaan vuonna 2023.